

Zelei Miklós

Két vidám fickó

A fáraóképű, húzott szemű meg a mokány a 150-es megállójában várt. Mögöttünk a Lenke udvar erőteljes szintjei a harmincas évek elejéről. A tó nem látszik ide, de tudom, hogy ott van. Tükrében kivilágított ablakok fodrozódnak, csillárok meleg fényei gyulladnak, villog benne a parton álló étterem reklámja. A mélye azonban egy másik bolygón van, kénhidrogénes vízében nem lehetséges az élet.

A két fickó vidáman fújja a füstöt. Nincs jobb, mint cigarettázni. És leszokni lehetetlen! Én magam is erős dohányos vagyok, de már évek óta nem gyútok rá. Holott nincs szebb annál, mint amikor a cigaretta kék füstjét maga fölé fújva, az ember saját égboltot csinál magának, s bárányfelhőnek odaröpít egy fehér bugyit. A füst elszáll, a felhő lehullik, marad az igazi ég, a tekintet, mélyén a vágyak, bennük a pokol. Miután halálos ítéletét végighallgatta az ember, akkor sincs más, csak a cigaretta. Az utolsó cigi. S a bejelentés, hogy na, most várjanak, amíg le nem szokom.

A két vidám fickó nem törődik a tiltással, hogy a buszmegállók ötméteres körzetében tilos a dohányzás. Rég lejárt a munkaidő. Munkaidő után nincs közterület! Ebből következik, hogy a közterület-felügyelőnek sincs mit felügyelnie. A reggel majd visszahozza a szabályokat, ránk köszönt a szankció, de most este van, és nagyokat nevetnek. Nem hallom, miről beszélnek, mi az, ami ilyen nevetető. Szívesen följegyezném!

A mokány barna kalapot visel, a fáraóképű kalapja fekete. Bársonykalap, fekete selyemszalaggal. Erős a válla, ahogy a mokánynak is. Mondhatnám úgy is, hogy vállig mokány. Aztán már nem. Hirtelen fogy el a teste, mintha fölszáradt volna a teremtés zápora után. Keskenyedő, rövidülő felsőtest, alig észrevehető lábbal. Nem lehetne keresztre feszíteni, mert a lábboltozat stabil átszegzése a legkörültekintőbb pribéknek sem sikerülne.

A menetrendhez kell alkalmazkodniuk, mert nem mindegyik busz közlekedik kinyitható rámpával a középső ajtajában, ahol a kerekés székek a járműre könnyedén felgurulhatnak. Amit elkerülni nem lehet, azt akadálymentesítik. Ez az európai kultúra lényege. Rámpákat tervezni, s úgy tenni, mintha az akadályt szüntették volna meg. Az utazást, szabatosabban mondva, a részvételt a közösségi közlekedésben ugyancsak meg kell tervezni. Erőpróba minden pillanat.

A fáraóképű várakozik a járdaszegélyhez közelebb, figyeli a viszonylatot, jön-már a rámpás 150-es. A kerekesszékes és a feltartott mutatóujj jelentése: hívás. Anélkül is, hogy Újbuda nevét Bezethának fordítanánk. A járművezető kiszáll, a középső ajtóhoz igyekszik, a járdára nyitja a rámpát, megáll és vár.

A barna kalapos, mokány képű rajtol elsőnek. Hátragurul, szinte a Lenke-ház vastag faláig, sötétből a világosba tekintve becélozza a rámpát, s mindkét kezét egyszerre használva, hatalmas lendülettel meghajtja a bal és a jobb oldali tárcsát. De mihelyt jár- és ülőművét lendületbe hozta, azonnal fékeznie kell, nehogy a fölfelé lejtő rámpán begurulva, arccal a busz belső oldalának ütközzön.

A fáraóképű is beáll a starthelyre. Beméri a busz ajtajának bal és jobb szárnyát, majd mindkét karjának erőteljes mozdulatával megforgatja a tárcsákat, s kilő. Száll a kerekesszékes, de pilótája elmerítette a célt. A bal kerék lecsúszik a rámpáról, a busz és a járda széle közé szorul. A székes nagy lendülettel hátranyaklik, vész-elhagyás. Az elszabadult erő, mint egy katapult, kiveti székekből a fáraóképűt. Hátrafelé ível a fáraóképű. Két karját a légellenállás növelése céljából nagy rutinnal maga mögé nyújtja, mintha csak kiengedné a futóműveket. Tenyérre érkezve csökkenteni zuhanása erejét, majd könyökén csúszva megáll a hátán.

Elröpült a lapoptáskája és elszállt a dobozos söre is. A fáraóképű a karjára támaszkodva ijedten körbepislog. A nézők térdéig ér a homloka. Keresi az elgurult fekete bársonykalapot, a fekete selyemszalaggal, és amint meglátja, mosolyog. A járművezető kiszabadítja a kerekesszéket és odagurítja a fáraóképűhöz. Főlemeli őt, mint egy hátizsákot, és beleülteti kerekesszékebe. Valaki hozza már a fekete bársonykalapot is, a fekete selyemszalaggal, és a fáraóképű fejébe nyomja. Másvalaki a lapoptáskát viszi oda. A dobozos sör is a helyére kerül, a fáraóképű a bal csípője mögé, a székes sarkába állítja, akkurát megütögeti, s elégedetten bólint.

A fáraóképű újakezdi a teljesítményflash-t. A közönség teljes csöndben kettéválva, széles utat nyit a busz és a Lenke-ház között. A fáraóképű a falhoz gurul, beáll, hátrahajlik, előredől, start!

Sikeresen célba ér. De a művelet ezzel még nincs befejezve. A két kerekesszékes el kell férnie egymással szemben, a busz oldalával párhuzamosan úgy, hogy a két kerekesszékes az egyik kezével kapaszkodhasson. A fáraóképű benavigál a helyére, a mokány képű, barna kalappal szemben elhelyezkedik, s bal kezével megmarkolja az ablak alatt húzódó csőkorlátot. A járművezető eközben a helyére csukja a rámpát, s visszaül a volán mögé.

A két fickó vidáman mosolyog, s mihelyt indul a busz, kacagni kezdenek. Teli szájjal, egyik kezükkel kapaszkodva, a másikkal kerekesszékeiket csapkodva hahotáznak.

Az utasok, a *Dobok egy hátast* című testművészeti bemutató, *performance* közönsége, a másik tekintetét kerülve, néma csöndben gondolkodik a művészek személyére, fizikai képességeik komplex kiaknázására épült előadáson.

A két performer önfeledten kacag. Végigkacagják az utat, a megállókat, egészen az örmezei városközpontig, ahol megint megáll velünk a busz. Kacagását nagy nehezen legyűrve, a barna kalapos szólít meg mindenkit, kocsni! Szóljanak a sofőrnek, kocsni! Majd legördülnek, és a paneltornyok között elvész a nyomuk.